

НЕИЗГОРЈЕЛА ЛУЧА НАМУЧЕНА

Милан Никчевић

МИЛАН НИКЧЕВИЋ

НЕИЗГОРЈЕЛА
ЛУЧА
НАМУЧЕНА

Гацко, 2015.

*...Узалуд се, као кришница у земљу, закопао у архиве
и сџаре дајшуме, узалуд њраћи своје слободне
саће и жив се їура међу умрле...*

*Вук Драшковић
Молишва II*

*Ако те прозове историја
Да кажеш нешто њамејно
Повјери се камену
Реци му шта ти је жеља
Камен ће неку с рета
Јер само мудрост камена
Остаје нејоражена*

Божидар Живковић – Цији

ТРАГАЊЕ ЗА СВЕТОМ ИСТИНЕ

Не знамо да ли ће јаме Херцеговине икада изнедирити истину о убицама и убијенима, али сада знамо да је Херцеговина изнедрила талентованог песника који је на достојан начин опевао братоубилаштво и трагедију разбраћења. Опевао је Милан Никчевић злочине привремених победника на земљи и патњу и страдалништво коначних победника, који су били под земљом, али су се вазнели на небо. Велика тема седам деценија је чекала великог поету који уме и који сме. Овом збирком га је добила. Песник је бирао речи, али као да су речи избрале управо њега, да на величанствен начин проговори о најважнијем догађају двадесетог века. Рат се у Херцеговини завршава тек у овим песмама које позивају на праштање и помирење –

„Каква црна крв и пир,
МИР, БРАЋО, МИР!“

Како је реч била на почетку, реч ће бити и на крају. А биће је и после краја, на неком новом почетку. Песничка реч је на средокраћи између Божије и људске речи. Језик повезује небо и земљу, претке и потомке, живе и мртве. Они који су убијали људе, нису могли да убију реч. Црвене злочинце и целате мимоишле су пресуде земаљских судова, али не и жиг песника, кроз кога говоре анђели правде.

Срби су народ који о себи и својој историји говори кроз песме. Значајније је шта је испевано, него шта је утврдила историја. Што није опевано, код Срба се није ни догодило, а што се десило, ако није у песми, није га ни било.

„Од када је ‘Богданка’ јавила ‘Победи’,
русе нам се главе котрљају по ливади“.

Тако у песничком коду Милана Никчевића гласи шифрована вест из 1946. године о заробљавању генерала Михаиловића. Од тога дана убијан је Бог у Србима, а све су српске победе претваране у поразе. Црвени су све бојили у црnilo. Од тада, како песник примећује, „будућност је остатак прошлости“. У песми „Знате ви добро“, Дража оживљава, јер нема гроба. Дража је нови кнез Лазар, победник на небу и у вечности, који је победио у својој бици коју је водио против нечастивог. Генерал и његови саборци су победници, јер ко се бори за Христа, за „људско право и слободу“, не може никада да буде поражен.

Спуштајући се на дно безданих јама, Милан Никчевић је досегао песничке врхове и попео се на небеску гору. Написао је потресне лирске песме о епским мотивима. Исписао је редове који на високо уметнички начин казују о борби добра и зла, светла и таме, живота и смрти, правде и неправде, истине и лажи, слободе и поробљавања. Уметник не констатује резигнирано

трагично стање својег краја и народа, већ указује, буди, опомиње и покреће.

„И још само понеко се трза,
одавно мртав, за живот се бори“,

Пише Никчевић и тако се надовезује на стихове великог српског песника из Херцеговине Алексе Шантића –

„Све тако даље, тамо до Голготе,
И кад нам мушке узмете животе,
Гробови наши бориће се с вама!“

Песник Никчевић је опевао оно што је за плач. Проговорио је о ономе о чему су сви ћутали. Расветлио је оно што је чамило у тами. Пронашао је скривено. Указао је на оно на шта су затваране очи. „Неизгорела луча намучена“ јесте уметничко трагање за Светлом Истине. То је песничка збирка после које ништа више неће бити исто. Песник тражи разумевање за жртву која је изгубила живот, али је победила смрт. „Јача је крв од заборав“, записује у једној песми. Песме из збирке су одбрана душе. Пострадали васкрсавају кроз стихове. Идеологија их је убила, поезија их оживљава. Нема помирења међу живима, док се не помире мртви. Као што је у хришћанству гроб симбол вечног живота, тако Милан песништвом на дну јама трага за животом будућег века. Поезија је старија од идеологије и политике, које се мењају и пролазе. Песништво траје, надахњује,

опомиње, подсећа, подстиче, тумачи, оплемењује, учи...
Наш уметник се пита:

„И хоће ли икада сванути зора,
да нас пробуди из сна који нам
деценијама други сања.“

Никчевић говори у име праведника и страдалника. Ове песме су огледало за злочинце и икона за пострада-
ле. Песник дирљиво и потресно пише о великом броју
мотива. Тема његових стихова је и несрећна српска
Крајина:

„Четири вијека,
четири године
и четири дана
ко каже да историја
нема краја?“

Поета, такође, ламентира и над судбином Косова:

„Од жиле куцавице
остала је ‘тица кукавица
и кућа капавица ко мртва
жаовица, ни јавор више
о њему не прича...“

Песник жали и због исељавања становништва из родне
Херцеговине и одумирања села. С посебном топлином

пише о родном камену, херцеговачком сељаку, завичају, обичајима, традицији и јуначкој прошлости. Љубављу су прожети стихови у којима говори о оцу и деди, од којих је упијао знање и искуство. С надом и великим очекивањима гледа према Србији, а поглед често упира и ка небу на којем је свемогући Господ.

Збирку „Неизгорела луча намучена“ одликују сложеност поетика и поетско умеће. Уметникова синтатичка форма садржи максиме, сентенце, гноме, пословице, афоризме, философеме, инвективе... Лексика је веома разноврсна и богата. Не без разлога један стих казује:

„Малени брђанин
са језиком
као својим јединим
имањем.“

Песник открива слојеве језичког искуства и дијалекатским идиомима понире у суштину битисања. Изгледа парадоксално, али дијалекат ову песничку збирку чини разумљивијом и универзалнијом. Захваљујући херцеговачком говору, све је истинитије, аутентичније и непосредније. Песме су натопљене емоцијама и саздане од мудрости. Многе песме су рефлексивне, али су блиске и разумљиве сваком читаоцу.

Бог је људе створио од праха, али сигуран сам да је Херцеговце створио од камена. Један такав људски

кремен – камен је Милан Никчевић – будући велики српски песник. Песнички је праунук Алексе Шантића, унук Јована Дучића и син Матије Бећковића.

„Сјећам се и да сам се сјећао“, вели Милан.

Збирка коју је написао говори о темама које заслужују сећање, а његове песме завређују памћење српског народа!

Александар ЧОТРИЋ

МИЛАН НИКЧЕВИЋ, НЕИЗГОРЕЛА ЛУЧА НАМУЧЕНА

„Неизгорела луча намучена” је наслов збирке песама Милана Никчевића, која сведочи о вековном распећу једног народа о злом времену прошлом и садашњем.

Зачарани круг којим нас песник води, трагајући за истином је пут голготе, којим српски народ ходи већ више векова. И све се понавља, јер Чичиног гроба нема, а без њега, како једном рече један песник ни истине нема, нити је може бити.

Можда о реченом најбоље говоре стихови дати пре увода у ову збирку, који носе јасну поруку:

„Загазио нови вијек, прашина се стара слаже
показала сва се дјела, ал још увијек лажи круже...”

Милан Никчевић је без сумње врстан познавалац прошлости, не само Херцеговине, већ и целог подручја где живе и страдају Срби. Он читаоца, вешто води простором посутим крвавим траговима злочина над једним народом, посебно осликавајући језиве призоре иживљавања целата над жртвом. При томе њему је мање важно да ли су целати острашћени комунисти са петокраком звездом или верски фанатици са словом У на капама, јер у оба случаја страда његов српски народ...

А Милан жели само једно:

„Да упалим свијећу,
барем свијећу
и само свијећу...“

Коме? Свим мученицима баченим у јаме безданице, јаме чије отворе победници забетонираше, логораши-ма чије масовне гробнице сакрише парковима и оним цветом, безгробим војскама чије су кости расуте по вртачама и знаним и незнаним, чија кривица никада није утврђена. Свима њима, којима је суђено и пресуђено „у име народа“ за сва времена Милан Никчевић овом збирком поезије подиже један вечни споменик.

Осамдесет песама ове збирке чита се у једном даху, а слике прошлости пролећу као на филмском платну не остављајући никога равнодушним:

„Сузе старице причале су
како су у прољеће 45-те
на њихову кућу наишли
остаци неке четничке чете...
Голобради младићи из Србије...“

Оно што треба посебно нагласити у анализи ове збирке песама су дилеме и преживљавања аутора, које често иду од очајања до искре надања. Илустрацију реченог налазимо у песми „Придворица“, где песник као ни у једној песми до тада, исказује наду када испева стихове

о првом крштењу у страдалном селу Југовићи, чија трагедија је описана у роману „Нож“.

„С цркве мале на осами
зајечаше опет звона
као да се из пепела
Придворица роди нова!“

Та нада ипак гасне, а луче остају да само понекад је пробуде јер „пјесник болу предао је пјесму своју...“

Констатујемо да је Милан Никчевић дао себе у свим овим песмама. Он опева муку с надом или без ње, свестан да време страдања српског није прошло, да оно траје и да му се на жалост крај не назире. Он упозорава оне који долазе у нади да ће једнога дана нестати зла, које је његов српски род довело на ивицу провалије. Зла које је српски народ и с Богом завадило, разбратило и обезглавило.

Управо због тога ову збирку препоручујемо генерацијама које долазе за наук, а оним другима, непоменицима подсећамо Његошеве стихове

„Поколења дјела суде
шта је чије дају свјема“

проф. Предраг Остојић
У Београду, 21. марта 2015.

ДУША ИЗ ЈАМЕ

Метком урезани јецаји,
врисак, клетва и лелеци
забрањених људи...

По ноћи ме буди,
а моје очи рата нијесу видјеле...
Ко ми то спрема своје снове,
чија ме душа из јаме зове?

Да упалим свијећу,
барем свијећу
и само свијећу...

КОСТИ

Затрпане и затрвене,
прогањане и необиљежене,
зову кости никад заборављење.

Неком стрица, некоме ујака,
оцу сина и ђеду унука,
сестри брата, а стрицу братића...

Траже спокој нама, а не њима!
Кости палих српскије четника...

ЈАМА – ТАЈНА

Била је једна јама,
била је друга јама,
била је пета јама,
била је иста рана...

И још је једна јама,
и још је друга јама,
и још је пета јама,
и још је иста тајна...

Забетонирана, убијена и забрањена
гробница ледна сопствених предака.

Још не гори поред ње свијећа
још повези пр'о очију стоје
још крвници свјетлости се боје.

Не допиру више ни јауци, кости поје
молитву у ноћи, забрањени
моле се за живе да бар може бетон да се
скине...

Заборава крвавог злочина
тамјан тражи свака братска јама!

ДРХТИМ

Дрхтим док још ријетки дрхте,
преживјели и утучени...
Дрхтим док покушавам да пишем,
а не знам смијем ли нит' могу ли...

Ко сам ја да им дирам гробове,
неопојеле и не пронађене...
Можда су у њима мирни
незнани...

Седамдесет година је прошло,
а још им кости преврћемо,
и ми и они, и за свијест
и за интерес...

А боли! Браћо боли! Ђеде боли!
Још се нисмо гријеха одрекли
спашавајте нас мртви немани!

ЈАМАР

(по истинитој причи)

Причао је један који је рушио
чупао њено в'јековно коријење.

Доље пред црквом у саму зору
о неком своме свијест – разговору
који води шездесет љета.

Са оним коме свез'о је живот,
дебелом жицом и тешком опутом
у она нека погана времена
кад се своја крвца јами предавала...

Како се није много премишљао
кад га је везао и стрмоглавио...
У јаму на главу! У невиђело...
И да је само обрис'о чело,
био га је, вели, свега зној облио...

Био је Бог за оне пред јамом,
којима се ближила потоња ура...
Због друге значке и друге заклетве
због дуга крвава погрешне стране...

ОвOME је ноге у јами сломио
својим је вјерно слободом ходио!
Док га је пратила побједничка слава
и док га није бољела истина...

А од тад каже ноћима не спава!
Закуцала и њему потоња ура...

У оног ког се играо није вјеровао,
гонио попа, на крст му пљувао!
А сад се одједном њему приближио
на суд или на осуду...

Са клетвом презрених очију,
свезаног живота к'о крунским доказом
почињало је суђење братскоме јамару
и мутна ноћ...

Буди га, каже, кроз зубе пријети!
Да ће се и они ускоро видјети, и да
ће се стари дугови плаћати...

Није више сломљен к'о онда пред јамом!
Крвавога и блиједог лица,
попанулог у косицу црну слијепљену
свакаквим мукама,
са погнутом брадом у њедрима...

У пуној је младалачкој снази!
А кокарда на глави му блиста,
заметнути пр'о рамена меци
пушка му је у десници руци!

Зуби му се бијеле ко данак,
пуним срцем спрема ми састанак!
Брада му се од иједа тресе
следио је освету на лице!

Причао је један који је судио
доље пред црквом у саму зору...

Да овоме сваку грдну ноћцу
све су дуже и коса и брада, нема пушке,
нестала кокарда.
Пр'о рамена још му меци стоје,
а пушчана цијев сломљена је...

Десном руком пружа ми свијећу
лијевом ми показује јаму
и очима помирљиво каже.

Да престане једном да се лаже
да истина мора да се каже
да из јаме избије видјело
да се опет не врати недјело!

Да се држи свето опијело
да свијеће над јамама горе...
Да их барем одвежемо смрти
ако смо им свезали животе...

КОМШИЈЕ И КУМОВИ

(братоубилачког рата)

Е ође ти је, показује ми отац
плачући, била кућа ђедова...
ова зарасла окућница некад се косила,
а она сува воћка горе најбоље рађала...

Под оним дрветом доље се пјевало
послије моба и пила вода с овога потока
који некад протицаше ђе је сад колиба срушена...

И она шума горе некад је била наша...
Мало застаде, запали па настави да прича.

У њој постоји једна пећина у којој су ти
потказали и убили ђеда,
комшије прве и кумови, те куће
горе преко брда...

Ту се бијаше сакрио од прогона послије
слома војске којој је припада
и после кога црвени терор у земљи завлада.

Који не знаде ни за српство ни за краља
и који имадаше довољно метака
докле год тече живијех четника.

Доводио сам те ође свакога љета
и чекао да мало порастеш па да ти се
каже судбина кета...

Освета! Помислих у себи
Освета, оче! Рекох а срце ми младо
заигра и рука задрхта, освета...

А отац скочи с камена и завика на мене
из свега гласа, никада!
Да ту ријеч не заустиш више никада!

Задрхта му наједном брада
па ме помилова по коси и каза:

„Ја сам ти ово рекао да се не заборави
и тако има да говориш и својој дјеци.
А горе преко брада, показа руком
не гледавши, су ти комшије и кумови
и те ране мораш да опростиш.
Рат, сине братоубилачки, мора више једном
да се заврши!“

ОПРОСТ

Понекад у поноћној тишини
у бескрајним часовима дугим,
кад се око мене све одмара,
а у мојој души лом појачава,
ослушкивао сам гласове гробља
и претворен у слух слушао о себи...

Последњи сан, отуђен и неостварен,
крвавих суза и згрчених прстију,
испушта крик... Крик пререзаних
вратова и ножем урезаних јецаја,
дозивајући дан и опрост за оне, који
су их побили...

(А њима је опет часније на гомили,
него оним што су се њиховом
крвљу окупали...)

И последњим сном постајем њихов
и престајем да будем само дио себе,
чекајући да гробови проговоре...

ОПЕТ ИХ САЊАМ

Опет их сањам камене!
Видим им ножеве,
очи кржаве,
руке им испружене...

И исти врат пред њима, у грчу.
Стоји у страху вичући да неће,
не исти, и не исто...

И на нама поново исте кошуље,
бијеле – кржаве, у којима су нас
већ једном водили до јаме – бездане...

И на њима исте мрље црвене,
несапране и неокапале, скорјеле,
од исте крви истих нас.

И исти крвници иза нас,
и како исто радимо, онако,
како смо научили од ђедова
и ми и они... носећи образ вијекова
са собом...

НОВИМА, А ИСТИМ (нама и њима)

Како да мислим да су исти ново
и како смједосмо да заборавимо
кад би они исто поново, само ли
их западне...

Кад су на истом тијелу направили
ране, њихова рука не умједе да
стане...

И само срља газећи своје, режући
вене којима тече оно што нас веже,
заувијек...

Нас мртве, а живе
и њих живе, а мртве...

ОБРЕТЕНИЈЕ ЖРТВЕ И ЦЕЛАТА (Срба и Хрвата)

Не могу више!
Што да пишем кад се чује све тише?
И глас пјесника и крик болесника,
данас, тек из ината понеко размишља...

Мрачна нас гордост прождире!
Пуста отпорност, на отпор навиклих...
А очи нам без погледа!
Ко развођена вода гледају безвољно...

Не могу више!
Што да пишем кад се чује све тише?
Да нам наваљују дугове ненаправљене,
да нам усађују свијест њихову...

Убица непокајалих!
Умјесто опроста покајање су наметнули...
Нама безвољним
за њихове гријехе...

И сад смо ко они!
Поражени а непокајани...
Све се окренуло...

И не могу више!
Што да пишем кад се чује све тише
и кад се не говори истина...

Да су нас убили онога рата
а сад нас осудили ко крвавог брата!
Убице непокајале,
немају зашто...

Нит' да се стиде, нит' да се кају
нападнути треба да опраштају!
Окорјели, ето, државу добише
и тиме у нама и опрост убише...

(подстакнут хрватском тужбом за геноцид)

ПРИДВОРИЦА

(Село Југовићи из романа „Нож“)

Једна вала што је била сама,
седам пустих тешких деценија
једно село кога више нема
спасено је данас заборавља...

С цркве мале на осами
зајечаше опет звона
као да се из пепела
Придворица роди нова!

Стиг'о народ са свих страна
да се сјети страшних дана
да упали по свијећу
и да каже никад нећу...
Придворице мученице
заборавит' твоје ране!

Све бијаше к'о некада,
опет селом јечи ганга,
а крштење од момака
потوماка страдалника,
показује крвницима,
младица је никла нова!

Нове гране старог стабла
подмлађена крв предака
својој земљи вратила се
дош'о Србин на своје огњиште!

(Послије освештања цркве у Придворици,
двјехиљаде девете, и првог крштења послје
покоља од Божића четрдесет друге)

ЗНАТЕ ВИ ДОБРО

(Чичин гроб)

Боје ли се ил' се само стиде?
Једино знам да неће – да нађу
Знате ви и кога и шта...

Рука нам свезана мис'о одвезана
лута савијена и пита
себе саму и оне – знате ви које!

Ђе је? Ђе је онај коме нико не да
мира па ни ја толико деценија...

Онај који је носио лучу намучену
онда, и оставио је нама да догоријева,
да пречесто осјетимо немоћ...

Пред њима! Знате ви пред којима.
Да станем и да плачем. Јер не знам
више ни који су, ни који ће бити.
И наставити скривати. Побијено робље
луче намучене...

Нема више великих ријечи, рекли
су их велики и мали, остали су
још само понеће они што се боре
за свијеће.

Срамота је и писат' о томе...
Сваки човјек треба гроб да има
да не стигну опет та времена.

Заборавих! Бијаху и она!
Знате ви и кад и како...
Само нам зафали зашто!
А знате и то но' ћутите...

Још је мало свјетлости од луче
около су свуда вјетрењаче
оне неће престајат' да млате.
Коме и што – знате ви добро.

Смијемо ли напустити барјак
престат памтит' јер се од тог луди,
смијемо ли препустити лучу
да догори и да се утули?

Нећемо их ваљда и ми издат'
што нијесмо криви за поразе
њих су барем газили и пушком
нас директно газе у образе.

Не питај ме – који су то – више!!
Јер ти рекох више појма немам,
а знам само да никада неће
кост од луче дати да се нађе...
Знате ви и коју и чију!

А они знају зашто се стиде!
Знају зато тога се и боје,
зато нема још ув'јек истине
откриће је ново покољење!

С' КАМЕНОМ СТАНЦЕМ

Наши су стари вели Матија
причали с Богом и гледали га...

И ја сам чуо за приче ђедове,
и његове разговоре камене
са станцем... горе поврх села изнад
кућа, и како је од њега добијао савјете
за беспућа која су га чекала, ко и све нас...

Тако сам и ја послије деценија, пошао
истим путем горе поврх села изнад кућа
и упутио се станцу ђедову...

Не питајући чекао сам одговор...
Слушајући тишину јутрима, и фијук вјетра
ноћима, који се некад нијесу чули од жагора
са којима дијелише долине и брада...

Жагора дјеце, чобана, сељачких свађа,
свадби и сахрана, галаме уморних послова,
прела и сијела...

А станац вијековни ћути, попут књиге у којој
све пише, али је нико не чита,
јер таквих одавно нема...
и послије којих се нит вијекова прекинула...

БЕЗЛИЧНА СТВОРЕЊА

Да гледам, а да не видим,
да слушам, а да не чујем,
облаке своје да искључим
и маси да се прикључим,
која довољно не зна, да зна
и да ме ништа не погађа
јер маса много и не размишља.

Е то ме тјера да ме нема
у маси безличних створења!

СКАМЕЊЕН

Тебе да питам, камене,
још само ти си ми остао.
Ти камен, ја скамењен,
ниједи свједоче времена.

Још од тебе тражићу одговор
на патње, што тичу се
и тебе и мене и ове земље камене.
Реци ми, докле камене!

ОДГОВОР КАМЕНЕ!?

Везани смо, ти и ја камене?
Познати одговор још ти тражим
да коријене прошлости
у будућности потражим.

Везани смо ми, камене?
Некакав дај ми одговор,
јер к'о да смо изгубили додир
са овом земљом каменом.

Везани смо ми, камене?
Да ли смо још к'о једно,
да ли ће гора и горштак
увијек бити једно?

СУЗЕ СТАРИЦЕ

(по истинитој причи)

У причи једне старице
коју сам слушао као дијете
осликавале су се све ране и
и тајне које су лежале
деценијама скриване...

Сузе старице, причале су
како су у прољеће, 45-те
на њихову кућу наишли
остаци неке четничке чете...

Глобради младићи из Србије,
гладни и уморни, прогањани
и осуђени, проклетни од злосутнога
времена које их је задесило...

Тражили су само хљеба и воде,
а знали су да неће далеко од
Зеленгоре која је прогутала
хиљаде живота војске краљеве...

И како један од њих, прича старица
тад тек дјевојчица, из празне торбе
извади вунене чарапе из Шумадије
с којим су их са мало хљеба испраћали
од куће кад су кретали на пут без
повратка, за Босну из Србије...

И плачући јој их даде, вичући да њему
више неће требати и да неће далеко
стићи...

а имао је осамнаест година...

Побили су их недалеко одатле
без правде и без пресуде,
и затрпали у масовну гробницу
без обиљежја и без молитве...

А надам се дас ће доћи вријеме
да се погледамо и покајемо, и да
гробнице од Словеније до Србије и
Херцеговине достојно обиљежимо
и својој савјести и мртвим костима
мира дамо...

ПОГНУТА БРАДА

Још с ћутањем и погнутих брада
помињу се приче и страдања,
још се крију имена катила
још подсвјесно дјелује партија...

Тек понекад подигне се глава
и помену четничка страдања,
пронађе се покоја гробница
и запали у цркву свијећа.
Дође пјесма покојег пјесника
запјева се у славу четника!

Ал' се крију имена крвника!

И све вичу прошла су времена
нису крива ова покољења,
братска крв се више неће лити
ова земља не смије патити...

А могли су онда криви бити
ђедовима овог покољења
браћа своја од њих убијана...

Е тада је отворена рана и
створена још једна подјела!
Е тада је побједничка страна
била гора од сваког душмана!

Е тада су отпали од српства
е тада су пљунули на Христа!
Ставили се у ред одпадника
пресијекли коријен вијекова...

Ко хрватски маљи и крстови,
муслимански мјесец и ножеви
и они су с нама некад били
некад били па су превјерили!

То су за нас исто партизани
у незнању српство су издали
направили огромну границу
завадили и сопствену дјецу...

НЕ ДАМ И НЕ МОЖЕ!

Данас нам вичу да је све то
било давно, и да је најбоље
да прошлости предамо и не
отварамо старе ране...

И да не прозивамо оне који
су бетонирали јаме које су
пунили мојим вршњацима
од Миљевине и Зеленгоре
до Похорја и Кочева...

Но да ћутимо! Ко што су ти
исти ћутали, шездесет година
а њихови би да ћутимо и идућих
двјеста...

Ал' неће тако! И не може више!
И питам само докле више, да
носимо клетве мртве браће и
црвене трагове – сви!?

И хоће ли икада сванути зора
да нас пробуди из сна који нам
деценијама други сања...

МАЛЕНИ БРЂАНИН

Малени брђанин
са језиком
као својим јединим
имањем
и овог пута утртим
стазама
креће да нађе
своје ципеле...

ЗАТУПЈЕЛИ СМО

Затупјели смо!

Планине нас не примају,
одавно су у њима сметови,
запали нам друми и путеви...
Срели нам се нијеме погледи
облаке нам помутили стари,
прекрила нас тама вијекова...

КО СИ?

Ти говориш
ко си
ал' оно си
што си
и то што
вичеш ко си
истину не носи...

ВЛАДУ ШИПЧИЋУ

(последњем Краљевом
војнику у Отаџбини)

Како чигро и легендо, како краљев браниоче,
да ти кажем да се с тобом напајају нове душе!

Да нијеси узалудно годинама ти се крио
и да једном својом строфом све си, Владо,
објаснио.

Кад си пис'о о прољећу у времену твог
бјежања, кад написа у крај листа:

„Планина густа и нема ништа, остаде младост
у вјечна ловишта. То ће бити брале документ
прави, остаће гробље у зеленој трави!“

Да је твоја борба документ највећи,
да се неко опирао свој нашој несрећи,
да није погео главу к'о остали
да се бар неко борио с немани...

А нијесу убили те лаве,
таман кол'ко и Црног Ђорђија
твоја луча вјечно ће да блиста
њихову су утулила гробља!

НА СВАШТА СЕ СПРЕМА

Кренуо је, на свашта се спрема,
с ону страну вјечности времена
да убије проклетога појца,
који брука сваког Црногорца!

Да пресуди да му крвљу суди,
да покаже да још има људи,
да је мало што нас тако муче
да још горе црногорске луче!

Да покаже у јуначкој мишци
да нас нису докрајчили лажци,
од онога проклетог времена
ријешен је некога да нема!

Убиће им проклетога појца,
повратити црногорска срца,
одрећи се овога живота,
тражит' опрост код светог ћивота!

Убиће га, кликнули га преци,
каже, рекли стиће га на р'јечи,
тамо негдје ван сваког времена
примиће га уз сто благослова!

Овдје ће га на стуб срама ставит',
тамо ће га својим сином звати,
они неки стари Црногорци
чије сузе не престају тећи!

ТРАЖИМ КРВ!

Крв! Дужни су нам крв!
Од ње лудим и њу тражим, крв!

Нечију главу за прошли пут
на нас је ред да узмемо крв!

Њиховог унука ни крива ни
дужна, да стигну старе крви
и казна...

Порука јасна,
пјесма гласна,
мисао жалосна...
страшна...

Каква црна крв и пир,
МИР БРАЋО, МИР!!!

ОВАКО БИ БИЛО... (почео рат)

Почео рат! – почеше да вичу
Ал' није наш! – протурише причу...

Док земља већ упија крв и гори...

А ја сам за њих најгори!
Ако сам кренуо да се борим,
за оно зашто ми се борише дједови
Косовом мислећи, српство бранећи
на нас гледајући у бој крећући...

Ал' кога данас то интересује!?
Наопаке су неке пристигле године,
преци су престали да се цијене,
идеале њихове гази вријеме...

И за њих данас добијаш смијање!
У најмању руку с висине гледање,
јер они су опрали руке своје
док си ти водио борбе нове...

И још ти говоре да си луд!
А исти смо народ и иста крв...

Но нам изгледа не кључа исто!

Ал' ја ћу кренути у мирис смрти
у онај камен, у онај лом...
знајући одлично да ће после свега
најбрже сазрети трули плод...

А ја ћу за друге оставит' кукања!
Кренућу смјело тражити свитања
негдје у некој од наших планина
гдје ме већ чека гробница сиња...

ВИКАО САМ

Хеј!

Викао сам далеком и усамљеном

Хеј!

Викао сам у гроб затвореном,

ономе што у висину је желио.

Хеј!

Викао сам и одговор тражио,

а чуо тишину како прича.

Хеј!

Реци, викао сам бјежећи,

и одговор нови тражећи,

поново и поново...

ТИШИНА ГАЛАМИ

Док гласа нико не пушта,
тишина галами,
још само она има право да прича.

Људи погнуте главе се вуку,
судбу су своју пустили из руку.

И још само, понеко се трза,
одавно мртав за живот се бори.

БЛАЖЕНО НЕЗНАЊЕ

Блажено ли је незнање!

У души нема промаје,
вјетар је ниоткуда не бије

А она јагњећа!

Сазнање код ње нема мол,
сазнање је зараза и бол.

НОЋАС – СМРТ

Ноћас Сам Срео Смрт
видио је очима затвореним.
У бијелом!

Попут вјетра крећући се, како носи
сићушне тачкице вјечности,
у бескрај.

ТРАЈАЊЕ

Док гори све, питам се
на колико је измјерено наше трајање?

Сам не могу ни да се предам,
ако се уопште предати смијем.

Да одговорим, не умијем,
да чекам, то не смијем.

Куд напријед, кад назад не могу,
будућност је остатак прошлости.

ПРОНАЋИ НАДУ

Како ноћас у овом граду смрти,
пронаћи наду,
како рећи да сам жив,
кад нисам,
и како, ако смо мртви,
рећи да нијесмо луди?

НЕДОПРИЧАНА ПРИЧА

Ево ћу да причам причу недопричану,
о четнику и партизану, која још траје
и продубљује рану...

О четнику, који је толико година сагињао главу
да се не замјери неком партизану, за нешто!
А то нешто је бивало често,
све, склопљено у једну
једину ријеч – прогањање...

А знао је да је у праву, и био је!
Зато кад год би спуштао поглед низ браду
у очима је носио наду, да ће му унук
у неком сату рећи „ХВАЛА“,
и да ће тада гледати
право у очи унука партизана,
и да ће и једном и другом тада бити доста рана...

И о партизану, који је такође сматрао да је у
праву, кад год би четник пред њим сагињао
главу јер „јер то му је казна
што није изабрао праву страну“

И који се надао да ће му унуци
живјети у благостању
и да никада ни пред ким
неће сагињати главу...

А ја само пробам да ову причу неиспричану
донекле допричам...

Јер ја сам данас она старчева нада,
због које му се тресла четничка брада
и за коју је чврсто вјеровао да је победа...

А она то јесте и била!
Нека ме чује свако село и планина!
Нека ме чује свака гора и долина,
у којима су ратовали наши ђедови
на различитим странама...

А истина мора да дише!
Не дам да гушите је више!
Ви! Чији су ђедови затрли,
другу страну...

А вама због вашег страдања, српски четници,
вјечна „ХВАЛА“, јер се наш поглед због вас
ни пред ким не сагиња!

А срце ми често поиграва,
кад видим унуке партизана
који су ваших размишљања...

И од тога љепше и нема ништа,
до да чујем њиховог унука
који из знања или не знања,
пјева четничке и кличе Дражи!

А морало је то једном!
Јер кратке су ноге у лажи,
а она не може довијека...

И зато не знам
може ли унук партизана
и поред свега поштовања
рећи да му је ђед
кога је пратила слава,
ипак био права страна...

И у томе и јесте највећа побједа четника,
после свих ових деценија јаука!

УВИЈЕК ИСТО

Испразнило душу
нам вријеме
исти ће нас водит
да се гине
бит ће опет и нове
поdjеле
па зашто те она
стара брине?

САТ ЗА РАТ

Сат, минут до дванаест – рат
идуће јутро, јуриш и – рат
смрт, живот, мјесец и сунце – рат
гроб, нада, мучење душе – рат
мртвац у пјешчаном сату – рат.

Код куће уво до ува, медаља им
очинска фигура, које нема...
Однио је рат...
Ал' навијен је следећи сат,
сат за рат...

ВИСИШ МИ О ВРАТУ

Ко си ти? Стисни и кажи ми!
Знам шта ћеш...
Рећи што мислиш. Је ли тако!?
И ја ћу теби, само питај...

Највећи уз које си полетио с другог
су краја долетјели...

Вриједи ли да ти кажем с кога?
Ја издајник... Ко ме и на кога нам
пушка пуца? И ко те то хушка,
или мене...

Кад нам је бор напук'о и долови преорани?
Ти си их бранио. Ја велиш нисам...
Можда и нисмо у истом рову били...

Или смо, а можда и нисмо, исто сањали...
Висиш ми о врату!
Ко и ја теби...

ЛУЧУ НЕМАМО

Корак у грчу, не видим лучу
испред очију сјенке се мичу,
понекад и понешто ми вичу.

Не чујем, плачем, у муклој ноћи
уморно тражим путеве наде...
дрвене греде надамном пуцају
сад ће и јутро, птице цвркућу...

Упорни ће у новом дану тражити
срећу поново...

А нама изгледа снаге нестају,
камени ћутимо,
лучу немамо – да нас поведе,
наше су масе постале безвољне
опет нам други друмове оре...

ОСУЂЕН

Тако сам једном измислио,
или је то и било тако, да
ми је стари Херцеговац рек'о.

Да све што је видио, можда и чуо,
и што ће понијети са собом негдје, јесте
крв...

Располућена, замућена, неосвећена
и пресвећена. И да сам осуђен и ја на њу.
Да је тражим, рече ми радосно...

МОЈ ЈЕ ОТАЦ ХЕРЦЕГОВАЦ

Мој је отац Херцеговац!
Реченица улазница,
довољна за роман
велика за пјесму...

ТИШИНА (Равно)

Тамо гдје оно небо је тмурно
за оним великим врхом
село је моје,
село дједова мојих
што некад живо је било.

Па поглед ми често лута у даљину
тамо за ону горду планину
што гледа тужно на низину,
док слушам гробну тишину
како ћутањем прича ми о селу
што некад живо је било...

И ја то осјећам!
Ко ту је, негдје, близу!
Осјетим и сеоску идилу
док поново слушам тишину
како још гласније ми прича о селу
што некад живо је било
у неком бољем времену...

УГАШЕНИМ СЕЛИМА

Не, не дирајте ми тишину!
Ја њоме тражим ширину
очевог села...

Не овога сад!
Ојађелог и опустјелог,
напуштеног и запуштеног
од потомака откинутог...

Не! Зато ми не дирајте тишину
јер она ме води у даљину
да њоме слутим милину,
и видим оно чега више нема...

Да видим планинку на катуну
и ону ђецу доље на гувну!
Да видим косца горе у планину,
да видим овце у ладовину,
да видим оно што никад видио нијесам...

Да видим прела и сијела, гуслања и пјевања,
да видим зимска прстенања...
и сва она честа сјећања очева,
док у његовом селу тишина гробна почива...

ЗАВИЧАЈУ (Равно)

О Равноме,
на Равноме!
Берушицом,
Шљивовицом,
Криводолом и
Мрамором, па

Орловцом,
Ковиоцом,
Ледеником,
Трештеником,
Баром дугом и
Пољаном
Разбиглавом, и
Шишманом!

И врелима!
Поточљивим,
каловитим,
студенијем,
валовитим,
причам
причу!

Висоравни
на граници,
сваком чуду
претходници,
кључевима
Пиве славне
у времена
борбе сталне!

СЛАВА ОБИЧАЈА

Колико нам дође обичаја
и претече до данашњих дана?

А колико сломи невријеме
и црвене дуге деценије?

Славимо ли исто што и преци
и шта ћемо пренијети дјечи?

Да ли, макар, ове обичаје
ил' ће и њих сломити вријеме?

СРПСКИ СЕЉАК

Кад свак кука на ово и оно
он за себе откука Косово,
па погледа у своју планину
с њом не лута никад у мишљењу,
још заплаче за нашим кукањем
и врати се свакодневном послу...

ЛАЖИ КРУЖЕ

Загазио нови вијек
прашина се стара слаже
показала сва се дјела
ал' још увјек лажи
круже...

ТРАЖИМ ГЛАС

Порочни низ насиља,
покретникх зидова,
бијелих мишева
потхрањујући жртве,
заборављених снова
упија круг...

Круг који се савија
пред болом који се открива
и стварношћу која се прикрива
одвезујући живот – црн...

И у коме се не назире спас
ни испод нас,
ни изнад нас
ни око нас – тражим глас!

ЗИДОВИ ПРОВИНЦИЈЕ

Прогањају ме зидови,
у које ме затварају
прегрубо и пречесто,
ствари сурове стварности...

Па онда крећу да ми намећу
одавно познату провинцијску
срећу – незнања...

Која је овдје увијек била и кључ
опстанка и кључ благостања...

И на коју се мораш навићи!
Или се изгубити пробајући
некуд, бар понекад – помаћи,
из тешког сна...

УЛИЦА

Хиљаде корака, кукњава плочника
стотине судбина, пуштања гласова
ходају тобом свакога дана.

А ти их пратиш од кад си настала,
створена само да би се газила
с обавезом ћутања без права лутања
испраћаш кораке људскијех пасова...

ПРИЧА О СЈЕЋАЊУ

Сјећам се да сам се сјећао,
да су се сјећали,
док су ми причали о сјећању
што им је причао повјерљив човјек
који је знао шта су му причали,
очевици по сјећању.

СМРТ ЖИВОТА

Гроб незнанога и птица
цвркут јаука и смрт живота
поново галаме...

Ледена земља испод њих,
вене... Људи без рука и очију,
ужарених глава, откинутих прстију,
кидају корјене и натапају је смрћу...

ПРУЖЕНЕ РУКЕ

Леденој земљи клизнуло је све!
Душу моју притисло камење,
прије но је пустила корјење
сада вене... спрема извјештај,
Срце прави посљедњи трзај...

Очима снова више не гледам!
Ни мисли немам, престале да се боре...

Још само руке отпор пружају,
високо стојећи немоћ милују,
вапе нијемо тражећи наду...
које нема
не овдје и не сада!

И НОЋ ТРАЈЕ

И ноћ траје!

И као одмор и као спокој и као сан,
сновиђење лично и подсвјесно... мрак.

Па брига, стријепња и страх
мрмљање, зијевање и уздах...

Са оне стране јављања, непозната
исповијест умирања, шкрипа и даљина,
човјека са превише жеља, више нема...

А нови дан долази, и траје
макар колико и ноћ!

СПУТАН

Спутан корачајући и
гладан гладећи стомак
тражим сновиђење у невиђелу
и цијепам пријеке потребе.

Плачући мимо себе, видим
још само сјене, стишане
и неухваћене...

НИЈЕ ТОЛИКО ЈАК

А није мој убица црни коњ, но мрак
нити је онај на њему толико јак.

Нити ја имам сопственог убицу
а и данас се огледају у моме лицу.

Ја нисам гром, нит' сам кад ведрио,
ја немам гроб, нисам облачио.

Кроз мене други и моје кости
говоре друго, можда и опрости...

НЕ УБИЈ!

Не убиј! – тако су нас учили,
а увијек се клали и с' другим
и између себе.

Не убиј! – викали нам а
заборављали кржаве освете
и свакакве јаде, срамота
и причати...

Не убиј! – планином одзвањало
а само нас је то и одржало,
да нијесмо убијали не би
нас ни било...

Не убиј! – узалуд звонило,
ко је памтио био злопамтило,
свакаква чуда и наше јаде...

ЈА САМ ГОРД!

Ја сам горд!
Ја сам оно што ми виси о врату!
Ја сам камен и ја сам зид!
Ја сам сујета и нијесам прах,
ја сам потомак!
Ђедов потомак!

КУНЕМ ТИ СЕ

(савјет старога чиче)

Кунем ти се образом и крстом
никад није ни било истине!

Ето што нас примише планине
немој копат по ранама сине!

Можеш само исписати риме
спаси себе док ти је вријеме!

Немој трчат за јамом и крвљу
нож у руци да ти не поникне!

ЗЛО ЈУТРО

Свану нам погрешно јутро
Божих нам освану југов
сломише бадњак пред нама
полазник дође претаман
погрешне ријечи прозбори
у жару док бадњак изгори...

Чесницу ножем изреза
а она болна зајеца
вино се просипа кроз(а)њу
невјера кандило утихну
свијећа накриво изгори
жито одједном поцрни
гавран улеће у кућу...

заједно слутимо несрећу...

СРБИЈО!

Зашто је све што постоји у мени
упрло поглед у твоје очи, Србијо!
Очекивања, сребрна и јасна ко небеса...

А стравичан и непомичан облак над
главу нам стао, Србијо!
Отежали смо! Од киша што не пролазе...

Последњи пут коњи нам јуре
саблажњиво лијепе се капци,
ноћ наступа нашим планинама...

Буди се, тако ти твојих људи, Србијо!
Превари ноћ коју нам бацају у очи...
Тргни се! Кренимо опет на далек пут
заједно...

Отегнимо пјесму у даљину
отјерајмо маглу са врхова!
Доста нам је суза и грובה...

А јасан дан постоји!
Некад смо у њега вјеровали
и коцкали се, Србијо!

ВИЈЕКОВНИ ИСПРАЋАЈ

Све гушћи и ледени снијег га је пратио
све тежи и укопани отац га је молио,
стари вук просијед и бистар...

Скамењена суза од умора, вијековног
испраћања сина из даљине гладна и
уморна благословом молила је сина...

Да се чува и да се не брука, кад већ
иде да му није мука, да од јачег
никад не закука и да никад не дрхти
му рука...

С ЧИЧИНОМ БИСТОМ

Што ме гледаш намрчено Чича?
Што нас исто преко срца штреца?
Што ме гледаш горски вуче?
Што нам очи сваким даном сузе?

Што ме гледаш вожде слободарски?
Што нас кориш вођо равногорски?
Шта ти биста ради у немјесту?
Што ти није у четничком мјесту?

Што те славе дјеца партизана,
што пред њима погнута нам глава?
Гледали су „Неретву“ и „Дрвар“ и
схватили таман к’о и дрва!

Ко су били твоји борци ко су
били српски Равногорци!
Ко су били Краљеви војници
да бранише исто што и преци!

Што ме гледаш пријекорно Чича
што четништво постаде им прича?
Што мањина оста вјерна Дражи
што већини милије су лажи?

Окренуло све се наопако нико
не зна шта му ђед је рек'о!
Закле ли се Титу и партији или
Краљу и демократији!

Окренуло куд не треба Чича
свако живи историју чита,
свак' допише по неку страницу
свак' направи по неку границу!

Судбоносна четрдесет пета траг
остави будућност настави, 'нако
како борио се ниси и желио
српству да оставиш...

ДАНАС И КАКО? (четничка борба)

Је ли пропало и је ли отпливало
замутило се и потонуло све?
И битке и порази и начела и образи,
и ових и оних...

А стално неки нови таласи!
Затрпавају суштину..
Коме више да причаш истину?
И папиру је доста једна,
борба недовршена оста...

Још се само помало трзамо
ко шкрипари у вријеме јадно
што физички морално свакако
борише се док не изгинуше...

Како данас борбу наставити
кад не можеш ни пушку узети?
Перо нема ко да ти прочита
идеја нам кроз незнађе лута...

Коме пишем и с ким разговарам,
у чију се позицију стављам,
када су нас на смрт осудили
кад из грешке нијесу будили!?

Тамо они! – исти и пречисти,
од њих руке нико и не чисти,
од онога што је некад било
све нас и сад о јаду бавило!

САСТАНАК ЧЕТНИКА И ЈАТАКА

(с прољећа поратних година)

Па зар сте живи браћо? – питали
су их свакога пута, они који су
ризиковали за њих и за борбу
настављену...

Кад би им се јавили с прољећа
поцрњели од мраза и сунца,
са дугачком косом и брадама
и са истим слободним надама.

Силазећи низ своје планине
прокопњелих коса и гребена,
гледајући село у камену са
потоњих букових омара.

Смију ли се јавит' домаћину,
јесу ли га сломили про зиме,
да не падну у какву засједу
исто им је свима размишљање.

Откуцани знаци поред куће,
топла ријеч послије снијега
враћа живот четничкоме борцу
још увијек наставља се битка!

Не да народ српскије четника!
Не да ријеч, не да борбу своју
још пркоси црвеном терору
и помаже Равногорску војску!

ПРИЧА О ЖИГУ

(по истинитој причи)

Осуђен сам на казну затвора
у трајању од десет година
и остао без грађанских права...

Са звоном издајника да звечи
о врату, и сталним јављањем
власти представнику
„пете колоне“ и „Дражиновца“...

Са мајком што ми за браћом јеца
срушеном кућом, отетог иметка
настављао се живот бившега четника...
прошлог човјека, новог „издајника“...

У дугим ноћима са жигом крвника
ишла је и прича краљевог војника
док се у себи преиспитивао и онако
сломљен у себи питао...

Боже мили кога сам издао?
Је ли краља, је ли отаџбину?
Је ли вјеру, је ли фамилију?
А препушт'о одговор времену...

СНИЈЕГ – БИЈЕГ

А сад би волио да пада снијег
да његовом бјелином дам се у бијег
у шуму вукова међаву страхова
тамо гдје природа распоред саставља.

Да будем сам...
Далек од улица пијаних лица,
далек од пара, људи без дара...

Да у снијегу оставим траг!
Дубок и ледан, живота жедан
одлучан, крупан сопствени знак.

Да се с планином осјетим јак!
Модрога лица, мокрих ногавица
смрзнутих рука, сузних трепавица...

Да газим намете правећи путеве,
да гледам околу дивље животиње,
да фијук ми вјетра одледи страхове...

Да паднем сам и признам пораз
природи мајци сачувам образ...

КАКО?

Како се пјесма пише без талента
како се пише без инспирација
како се пише кад дођу муке
како то пишу безвољне руке?

Како се с вјетром избори лишће
како се пише оно што дишеш
када то ријечи нијесу прејаке
када то ријечи постају млаке?

Како се упустиш у море незнања
како то бираш нова сазнања?
Може ли чојак на своју руку
бар да за себе ископа раку?

Можеш ли мало, можеш ли имало
помоћи дјелу да прати идеју?
Има ли сврхе ишта размишљати
и има ли вајде исто се питати?

Да ли је икад срећа без несреће
има ли у којој несрећи среће?
Што су то увијек за неке ствари
и друга питања трећи одговори?

И има ли краја, гдје стаје глава
гдје је то квака, је ли то рака
који то ђаво трчи кроз вене
како се спашаваш кад душа вене?

КАД ПОЧНЕШ... (к'о да пишеш)

Ево овако...

Кад почнеш к'о да пишеш
одмах на неки вјетар наиђеш
или лет птице или на прољеће...

Или на дјетињство, на неку жену
на родно село, на кошевину,
на ратна страдања, осуде дана...

На ватру, на воду, вјетар те неки носи
кад оно к'о почнеш писати...

У вјечност у прошлост у будућност!
Пробаш да летиш, а ниси то перо...

А кад ниси који те ђаво тјер'о
у мотиве, које хваташ на папире,
можда и живе...

И као схватиш понешто шире
а руке се само шире и шире,
док једном не схватиш да још
је шире, да још је шире...

ГДЈЕ ЈЕ СРЦЕ?

Шта пјевати мјесту свом,
шта те сјећа на свој дом?

Унапријед исписана писма
са познатим реченим мислима
са сузама и срећним данима.

Коме писат' и у шта се надат',
гдје припадаш а куда све страдаш?
Гдје је твоја тачка битисања,
гдје је срце а гдје је награда?

За покушај живота ком тежиш
гдје ћеш срећу наћи, шта научиш?
Бити спринтер трчати за новцем
или кулер играти се овце?

Бити оно што ти сви намећу
ил' средином потражити срећу,
битисања нормална живота
а хтио си освајат' свијета!

Запљуснут си осуђен да ломиш
себе самог, тачкицу вјечности...

А НИЈЕ ПИСАЊЕ... (бијег ни лијек)

Није писање бијег ни лијек,
није писање слава ни лелек,
та бујица свакаквих ријечи
само служи комплекс да лијечи.

Написану књигу када издаш
кад је узму да читају други
комплекс твој је постао ти туђи
мука твоја више није иста.

Чим си неком повјерио јаде
ти постајеш кукавац слободе
писац који размишља о свему
повјерава само се папиру!

Најбоље су књиге написане
а да никад нијесу читане
то је оно право увјерење
теорија давнашње завјере!

ДОСАДИЛИ И ОВИ ПЈЕСНИЦИ

Досадили и ови пјесници
што о зори пјевају мислећи,
и о ноћи у којој пијани
размишљају о својој драгани.

Која има хиљаду имена
све зависи колико је вина
наточено њима у венама
а у срцу једна и једина...

Доста брате и цвркута птица
и потамлих кафанскијех лица,
доста више и ратнијех прича
имал' ико ново шта да прича!?

Свак се о свом јаду забавио
истим трагом пјесме састављао!

Једни пишу о смрти и патњи,
други срећни животу и вољи,
једни о свом тврдом завичају
други кући коју к'о немају.

Испрали су сваку живу строфу
заузели стихове и софру!
Свака од њих филозофска тема
свака пјесма са десет имена!

Има оног има овог брале
хватају се за исте мотиве,
неко боље а неко слабије
не би л' душе биле им мирније!

Свака личи к'о јајету јаје
ваљда због те пролазности славне!

КАД САМ ПОЧИЊАО

Кад сам почињао хватала ме романтика
оноко младог заносила ме политика.

Кад сам 'но тек испилио понекад себе
упоређивао са животом и навикама
оних по кафанама и читанкама.

Кад сам се ложио не на успјехе, кад
ми крајњи домет бијаху пијанке,
кад оно увртјех да имам дара
и кад ми не фалише идеала.

Кад се поносих да сам од ријетких
који размишља ко прави пјесник,
кад бијех поносан на своја мишљења
кад ми се чинило да имам решења...

А нисам схватао проклету муку!
Против које писац има само руку,
кад оно из главе у неком руху
баца пун себе о нечем слику.

Све тражећи начин да не падне ниже,
да побјегне некуд а остане да пише.

КАМЕН НАДАЛИЦА

Док смо се упињали да докажемо
да је дан оно што смо и сами видјели
да смркава

И да је ноћ оно што нам спремају за дан
говорећи да бришу сву тмину коју смо
вијековима стварали чекајући свануће

Надјача мрак! Ко ме се учиње да свањава
кад гурну камен у душу бездана у коме
му намијени заувјек да спава...

И док је ноћ заиста сванула!
Рудила у зору и јутром сијала,
превалила подне па слеподне
и коначно почела да смркава...

Камен надалица још не бијаше долетео
да докаже да и бездан има дно и да су
дна бездана увијек почеци новијех дана!

Назад га је повукло, оно што га је сурвало,
коме је о врату висило и које је мислило
да га се ријешило, кад га је бацило и побиједило!

Ал' ноћ не издржа да буде дан
нити је дан био зауздан...

Нагризао је бетон и излазио из јама!
Бијелио се по ноћи и пјевао ко јутро,
комитовао планинама и призивао из
бездана камен надалицу гребући нам
по душама!

Најдубљим безданом за који је побједник знао.

И рачунао, да ко народ по души не копамо
јер на њеном дну болно откривамо, па је
оне које је побио њеном забраву и предао...

И да није оно што је ко тама свануло било
орочено а онда скикнуло још би онај
камен безданом летио.

Овако је камен надалица, који је бар у паду
мислио да лети слободно, смирен и сигуран
у дан за који се борио, тврдо вјеровао да ће
народ који га је издао, кад заједно једном
тресну од дно, изгребати душу и издржати
бол и опет ко онда после светог Боја бездан
и пораз огрнути надом!

Ал' бачени камен не дотаче дно!
Него се повучен отвору враћао
на коме га је чекало како се надао
оно исто ко кад је почело...

Бездана се нико није ријешило.

Већ је био скоро искрочио, већ се ново јутро
кроз мрак пробијало, кад је оно што нас је убило
поново себе даном прогласило и својим мраком
у пораз одвело...

Камен је надалица још пред безданицама
а душа наша с новим ожиљцима
нада је негдје доље гдје је дно
а ми се лажемо није ово то...

Ноћи су увијек смјењиване даном
нијесмо ми једини што их мијешамо!

ПТИЦА БЕЗ КРИЛА

Владу Шипчићу

Гледао сам, птица без
крила, сјеверњачи
устријемљена.

И питао је јеси ли
птицо нормална?

А она насмијана,
каже – то је зора
и њен сан, недосањан...

Који прави разлику
међу птицама!

КОСОВО

Од жиле куцавице
остала је 'тица кукавица
и кућа капавица ко мртва
жаовица, ни јавор више
о њему не прича...

КОСОВО – '99

С' Косова
пуног осова
откинутих носева

И из митова ко
из сватова,
опијени...

Вратисмо се (не)поражени.

НАРОД ЈАВОРА

Од народа јавора
остала је само штица,
коју нијесмо имали
у глави кад смо се
с историјом играли...

БОГДАНКА ЈАВЉА ПОБЕДИ

Од кад је „Богданка“ јавила „Победи“
русе главе нам котрљају по ливади...

(„Богданка јавља Победи“, била је, наводно,
шифра хватања ђенерала Драже Михаиловића)

КРАЈИНА

Четири вијека
четири године
и четири дана...
Ко каже да историја
нема краја?

УСПУТНИ ЗАПИС

Умира крви нема
има само заорава,
зато се зло и обнавља,
јача је крв од заорава...

ВЕЛИКОМ ЗБЈЕГУ ПАВЛА ЂУРИШИЋА

Није то био зли пут.
То одступање Зиданом
преко Лијевча...
Била су то зла браћа.

ОПЕТ СУ ПИЈАНИ ГОСПОДЕ

Опет су пијани Господе!
Узели наше барјаке.
И опет пијани Господе
перу нам испране мозгове
убили четере'с и пете
рођене деведесете...

ПЈЕСНИКОВА ПРЕДАЈА

У душу се скупио и не миче
нити му пјесма струји кроз срце
нити плаче, нити низ руку клиже...

Не дохвата се ни оловке више,
нити мисли да на папиру ријечи
нешто значе...

Више и не пије и не прича старе
приче, предао се и нема га више
пјесник болу предао је пјесму своју...

ПОВЈЕРЉИВ НАРОД

Ми смо Срби
повјерљив народ.

Тајну кад знамо
у земљу носимо.

Руке кржаве да нам
покажеш ми ћутимо.

Поготово ако су наше...

УЈЕДАМО СЕ КОСТИМА

Уједамо се костима
и тако деценијама
оне бијеле,
подочњаци црне.

Кафана и бина једина
истина и опијело,
њима...

Трагедија од чина до чина.

НЕКОЛИКО РИЈЕЧИ НА КРАЈУ

Пјесме које сте, надам се, прочитали написане су, већим дијелом, прије пуних шест година. Од тада до данас, из различитих разлога, чекао сам на њихово објављивање.

До њега, уз сву моју вољу и жељу, не би дошло да иза мене и ове збирке нијесу стали људи који су и мене и ове пјесме разумјели и њихово излагање подржали. Без њих, оне би и даље у фиоци стајале.

Управо због тога, а то и основни ред налаже, желим да се захвалим онима који су ми, на различите начине, пружили подршку и омогућили да “Неизгорјела луча намучена”, угледа свјетло дана. А то су:

- Господин Алекса Зеленовић, који је све ове године, као уз свога сина, био уз мене.
- Војвода Славко Алексић, чија ми је морална подршка, као јединог легитимног четничког војводе кроз кога се непрекинуто, још од почетка XX вијека, држи нит српског четништва, изузетно значајна.
- Општинска борацка организација Гацко чија ми је финансијска и морална подршка дала потврду исправности онога што сам кроз своје пјесме казао.

Затим, и са посебном захвалношћу, људима који су својом финансијском подршком омогућили да моја збирка угледа свјетло дана. То су:

- Господин Синиша Николић,
директор “Југопревоза”, Гацко
- Господин Миљан Додеровић
- Господин Драгутин – Драго Паповић
- Господин Саво Лечић – Батан (кафе бар “Ројал”)
- СТАРШПЕД д.о.о. Гацко

Захваљујем се, такође, и издавачу ове збирке, Општинском одбору СПКД “Просвјета” Гацко, као и, најискреније и најтоплије, рецезентима, господи Александру Чотрићу и Предрагу Остојићу. Њихова подршка даје ми подстрек за будући рад. За савјете, разговор и храбрење у писању захвалност дугујем и пјеснику Кости Радовићу.

Такође, захваљујем се Невени Косовић и Владимиру Поповићу, који су урадили дизајн корица и компјутерску припрему за штампу.

М. НИКЧЕВИЋ

ПОДАЦИ О АУТОРУ:

Милан Никчевић је рођен 4. фебруара 1988. године у Требињу. Основну и средњу школу завршио је у Гацку, а Филозофски факултет, смјер историја, у Новом Саду. Ово му је прва збирка поезије.

САДРЖАЈ:

РЕЦЕНЗИЈА: АЛЕКСАНДАР ЧОТРИЋ	7
РЕЦЕНЗИЈА: ПРОФ. ПРЕДРАГ ОСТОЈИЋ	13
ДУША ИЗ ЈАМЕ.....	17
КОСТИ	18
ЈАМА - ТАЈНА.....	19
ДРХТИМ	20
ЈАМАР.....	21
КОМШИЈЕ И КУМОВИ	24
ОПРОСТ.....	26
ОПЕТ ИХ САЊАМ.....	27
НОВИМА, А ИСТИМ (нама и њима).....	28
ОБРЕТЕНИЈЕ ЖРТВЕ И ЦЕЛАТА.....	29
ПРИДВОРИЦА.....	31
ЗНАТЕ ВИ ДОБРО.....	33
С КАМЕНОМ СТАНЦЕМ.....	35
БЕЗЛИЧНА СТВОРЕЊА.....	36
СКАМЕЊЕН.....	37
ОДГОВОР КАМЕНЕ!?	38
СУЗЕ СТАРИЦЕ.....	39
ПОГНУТА БРАДА	41
НЕ ДАМ И НЕ МОЖЕ!.....	43
МАЛЕНИ БРЂАНИН	44
ЗАТУПЈЕЛИ СМО	45
КО СИ?	46
ВЛАДУ ШИПЧИЋУ	47
НА СВАШТА СЕ СПРЕМА	48
ТРАЖИМ КРВ!.....	49
ОВАКО БИ БИЛО... (почео рат)	50

ВИКАО САМ.....	52
ТИШИНА ГАЛАМИ.....	53
БЛАЖЕНО НЕЗНАЊЕ.....	54
НОЋАС - СМРТ.....	55
ТРАЈАЊЕ.....	56
ПРОНАЋИ НАДУ.....	57
НЕДОПРИЧАНА ПРИЧА.....	58
УВИЈЕК ИСТО.....	61
САТ ЗА РАТ.....	62
ВИСИШ МИ О ВРАТУ.....	63
ЛУЧУ НЕМАМО.....	64
ОСУЂЕН.....	65
МОЈ ЈЕ ОТАЦ ХЕРЦЕГОВАЦ.....	66
ТИШИНА (Равно).....	67
УГАШЕНИМ СЕЛИМА.....	68
ЗАВИЧАЈУ (Равно).....	69
СЛАВА ОБИЧАЈА.....	70
СРПСКИ СЕЉАК.....	71
ЛАЖИ КРУЖЕ.....	72
ТРАЖИМ ГЛАС.....	73
ЗИДОВИ ПРОВИНЦИЈЕ.....	74
УЛИЦА.....	75
ПРИЧА О СЈЕЂАЊУ.....	76
СМРТ ЖИВОТА.....	77
ПРУЖЕНЕ РУКЕ.....	78
И НОЋ ТРАЈЕ.....	79
СПУТАН.....	80
НИЈЕ ТОЛИКО ЈАК.....	81
НЕ УБИЈ!.....	82
ЈА САМ ГОРД!.....	83

КУНЕМ ТИ СЕ.....	84
ЗЛО ЈУТРО.....	85
СРБИЈО!.....	86
ВИЈЕКОВНИ ИСПРАЋАЈ.....	87
С' ЧИЧИНОМ БИСТОМ.....	88
ДАНАС И КАКО? (четничка борба).....	90
САСТАНАК ЧЕТНИКА И ЈАТАКА.....	92
ПРИЧА О ЖИГУ.....	94
СНИЈЕГ - БИЈЕГ.....	95
КАКО?.....	96
КАД ПОЧНЕШ... (к'о да пишеш).....	97
ГДЈЕ ЈЕ СРЦЕ?.....	98
А НИЈЕ ПИСАЊЕ... (бијег ни лијек).....	99
ДОСАДИЛИ И ОВИ ПЈЕСНИЦИ.....	100
КАД САМ ПОЧИЊАО.....	102
КАМЕН НАДАЛИЦА.....	103
ПТИЦА БЕЗ КРИЛА.....	106
КОСОВО.....	107
КОСОВО - '99.....	108
НАРОД ЈАВОРА.....	109
БОГДАНКА ЈАВЉА ПОБЕДИ.....	110
КРАЈИНА.....	111
УСПУТНИ ЗАПИС.....	112
ВЕЛИКОМ ЗБЈЕГУ ПАВЛА ЂУРИШИЋА.....	113
ОПЕТ СУ ПИЈАНИ ГОСПОДЕ.....	114
ПЈЕСНИКОВА ПРЕДАЈА.....	115
ПОВЈЕРАЉИВ НАРОД.....	116
УЈЕДАМО СЕ КОСТИМА.....	117
НЕКОЛИКО РИЈЕЧИ НА КРАЈУ.....	119
ПОДАЦИ О АУТОРУ.....	121

Милан Никчевић
НЕИЗГОРЈЕЛА ЛУЧА НАМУЧЕНА
(petakolona501@gmail.com)

Издавач:
СПКД „Просвјета“
Немањина 5, Гацко
Република Српска

За издавача:
Радомир Вучковић

Прелом и обрада текста:
Владимир Поповић

Дизајн корица:
Невена Косовић
Владимир Поповић

Прво издање
Тираж: 500 примјерака

Штампа:
„Бадизајн“ з.т.р. штампарија Невесиње

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна и универзитетска библиотека
Републике Српске, Бања Лука

821.163.41-1

НИКЧЕВИЋ, Милан, 1988

Неизгорјела луча намучена / Никчевић Милан. - 1. изд. -
Гацко : Српско просвјетно и културно друштво Просвјета, 2015
(Невесиње). - 128 стр. ; 21 cm

Тираж 500. - О аутору: стр. 121. - Стр. 7-12: Трагање за светлом
истине / Александар Чотрић. - Стр. 13-15: Милан Никчевић,
Неизгорела луча намучена / Предраг Остојић .

ISBN 978-99976-613-5-7

COBISS.RD 5274648

Онај сам и од оних, све ређих
и у очима других све луђих,
који зна да краја има и да је наш крај,
онаквих какви смо били,
био у Словенији и на Зеленгори,
на Лијевче Пољу и Кочевском Рогу,
у масовним гробницама по Србији...
И од оних који тај крај,
наизглед сизифовски,
гурају ка његовом почетку,
чврсто вјерујући да
Равна Гора - ПОБИЈЕДИТ' МОРА!!

